

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

*mgr inż. Paweł Blazer
mgr inż. Andrzej Kowalski*

Pracownia Przyrodnicza „NATURA” Olga Kowalska 78-642 Strączno
e-mail: ppnatura@o2.pl

Nakielno 52

- 1. Problemy i wyzwania dotyczące sporządzania dokumentacji niezbędnej do właściwej realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie retencjonowania wody,**
- 2. Problemy i wyzwania dotyczące realizacji inwestycji,**
- 3. Propozycje wniosków do zmian legislacyjnych, które uprościłyby powyższe problemy i wyzwania,**
- 4. Nasze projekty.**

1. Problemy i wyzwania dotyczące sporządzania dokumentacji niezbędnej do właściwej realizacji zadań inwestycyjnych w zakresie retencjonowania wody.

Przygotowanie administracyjne przedsięwzięcia do realizacji obejmuje w szczególności uzyskanie decyzji:

- o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia / postanowienie o braku potrzeby jej wydania,
- o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego / o warunkach zabudowy,
- udzielającej pozwolenia wodnoprawnego / zgłoszenie wodnoprawne,
- udzielającej pozwolenia na budowę / lub zgłoszenie budowy niewymagającej pozwolenia na budowę,
- o dopuszczeniu do użytkowania obiektu budowlanego,

ponad to wymagane jest uzyskanie:

- deklaracja wodnej,
- deklaracja RDOŚ dotyczącej obszarów Natura 2000
- zgłoszenie do RDOŚ warunków prowadzenia działań, zgodnie z art. 118 ustawy o ochronie przyrody,
- zgoda RDOŚ na likwidację lub przeniesienie organizmów objętych ochroną gatunkową,

Podstawowe akty prawne kierujące tymi procedurami to:

- Ustawa z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 247 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (t.j. Dz. U. 2020r., poz. 55 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 1973),
- Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z 2020r., poz. 293 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 20 lipca 2017r. Prawo wodne (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 624 ze zmianami),
- Ustawa z dnia 7 lipca 1994r. Prawo budowlane (t.j. Dz. u. z 2020r, poz. 1333 ze zmianami).

Najważniejsze ryzyka w toku administracyjnego przygotowania przedsięwzięcia do realizacji:

- brak zunifikowanych podstawowych definicji z zakresu gospodarki wodnej,
- dowolność interpretacji zapisów poszczególnych ustaw.

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Kwalifikacja wód

Zgodnie z ustawą Prawo wodne:

Art. 18. Wody dzielą się na wody powierzchniowe i wody podziemne.

Art. 19. Wody, z wyłączeniem morskich wód wewnętrznych i wód morza terytorialnego, są wodami śródlądowymi.

Art. 20. Wodami powierzchniowymi są wody morza terytorialnego, morskie wody wewnętrzne oraz śródlądowe wody powierzchniowe.

Art. 21. Śródlądowe wody powierzchniowe dzielą się na śródlądowe wody płynące oraz śródlądowe wody stojące.

Art. 22. Śródlądowymi wodami płynącymi są wody w:

- 1) ciekach naturalnych oraz źródłach, z których te cieki biorą początek;
- 2) jeziorach oraz innych naturalnych zbiornikach wodnych o ciągłym albo okresowym naturalnym dopływie lub odpływie wód powierzchniowych;
- 3) sztucznych zbiornikach wodnych usytuowanych na wodach płynących;
- 4) kanałach.

Kwalifikacja przedsięwzięcia do grupy znacząco oddziałujących na środowisko

Zgodnie §3 ust. 1 pkt 69) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko kwalifikacja do przedsięwzięć potencjalnie oddziałujących na środowisko obejmuje budowle piętrzące inne niż wymienione w §2 ust. 1 pkt 35 i 36:

- a) na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, z wyłączeniem budowli piętrzących o wysokości piętrzenia wody mniejszej niż 1 m realizowanych na podstawie planu ochrony, planu zadań ochronnych lub zadań ochronnych ustanowionych dla danej formy ochrony przyrody,
- b) jeżeli piętrzenie **dotyczy cieków naturalnych**, na których nie ma budowli piętrzących,
- c) jeżeli w promieniu mniejszym niż 5 km na tym samym cieku lub cieku z nim połączonym znajduje się inna budowla piętrząca,
- d) o wysokości piętrzenia wody nie mniejszej niż 1 m;

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Zgodnie §3 ust. 1 pkt 89) Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko kwalifikacja do przedsięwzięć potencjalnie oddziałujących na środowisko obejmuje gospodarowanie wodą w rolnictwie polegające na:

- a) melioracji łąk, pastwisk lub nieużytków,
- b) melioracji terenów znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy, innej niż wymieniona w lit. a,
- c) melioracji na obszarze nie mniejszym niż 2 ha, innej niż wymieniona w lit. a oraz b, jeżeli:
 - w odległości nie większej niż 1 km od granicy projektowanego obszaru meliorowanego w ciągu ostatnich 5 lat zmeliorowano obszar o powierzchni nie mniejszej niż 1 ha oraz
 - łączna powierzchnia projektowanego obszaru meliorowanego oraz obszaru zmeliorowanego w ciągu ostatnich 5 lat wyniesie nie mniej niż 5 ha,
- d) melioracji na obszarze nie mniejszym niż 5 ha innej niż wymieniona w lit. a–c,
- e) realizacji zbiorników wodnych lub stawów, o powierzchni nie mniejszej niż 0,5 ha, na terenach gruntów innych niż orne znajdujących się na obszarach objętych formami ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–5, 8 i 9 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, lub w otulinach form ochrony przyrody, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1–3 tej ustawy,
- f) realizacji stawów o głębokości nie mniejszej niż 3 m, innej niż wymieniona w lit. e;

Ustawa Prawo budowlane

Zgodnie z art. 29 ust 1 pkt 18 ustawy Prawo budowlane nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia, o którym mowa w art. 30, budowa gospodarczych obiektów budowlanych o powierzchni zabudowy do 35 m², przy rozpiętości konstrukcji nie większej niż 4,80 m, **oraz stawów i zbiorników wodnych o powierzchni nieprzekraczającej 500 m² i głębokości nieprzekraczającej 2 m** od naturalnej powierzchni terenu, przeznaczonych wyłącznie na cele gospodarki leśnej i położonych na gruntach leśnych Skarbu Państwa, sytuowanych na obszarze Natura 2000

Często dochodzi do sprzeczności z 3 pkt 1 ustawy Prawo wodne, zgodnie z którym pod pojęciem obiektu budowlanego należy rozumieć budynek, budowlę bądź obiekt małej architektury, wraz z instalacjami zapewniającymi możliwość użytkowania obiektu zgodnie z jego przeznaczeniem, **wzniesiony z użyciem wyrobów budowlanych.**

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Zgodnie z art. 29 ust 1 pkt 18 ustawy Prawo budowlane nie wymaga decyzji o pozwoleniu na budowę, natomiast wymaga zgłoszenia, o którym mowa w art. 30 obiektów budowlanych piętrzących wodę i upustowych o wysokości piętrzenia poniżej 1 m poza śródlądowymi drogami wodnymi oraz poza obszarem parków narodowych, rezerwatów przyrody i parków krajobrazowych oraz ich otulin.

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

2. Problemy i wyzwania dotyczące realizacji

- Ograniczenia w pełnieniu samodzielnych funkcji w budownictwie
- Ograniczona ilość przedsiębiorstw z doświadczeniem w branży wodno-melioracyjnej
- Krótkie terminy realizacji robót i ograniczenia środowiskowe

3. Propozycje wniosków do zmian legislacyjnych, które uprościłyby powyższe problemy i wyzwania

- Zdefiniowanie podstawowych zagadnień
- Unifikacja zagadnień konsekwentnie w ustawach i rozporządzeniach
- Stworzenie pojęcia gospodarowania wodą w leśnictwie
- Kształcenie i edukacja powszechna
- Uproszczenie procedur dla budowy obiektów piętrzących wodę do 1,5 m, realizowanych przez PGL Lasy Państwowe, o ile nie oddziałują na grunty obcej własności

4. Nasze projekty

Zespół projektowy w składzie poniższym:

Paweł Blazer – magister inżynier budownictwa wodnego po Politechnice Szczecińskiej,
Andrzej Kowalski – magister inżynier melioracji wodnych po Akademii Rolniczej w Poznaniu,
Tomasz Cinziras - magister inżynier budownictwa wodnego po Politechnice Szczecińskiej,
Sławomir Janyszek – doktor biologii o spec. botanika – fitosocjologia, aktualnie pracownik naukowy Uniwersytetu Przyrodniczego w Poznaniu
Olga Kowalska - magister inżynier ochrony środowiska po Akademii Rolniczej w Poznaniu, - właściciel firmy,
opracował kilkadziesiąt dokumentacji projektowych;

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

W obecnej edycji programu małej retencji pn. ***Kompleksowy projekt adaptacji lasów i leśnictwa do zmian klimatu-mała retencja oraz przeciwdziałanie erozji wodnej na terenach nizinnych*** pracowaliśmy dla 9 Nadleśnictw, w tym dla dwóch Nadleśnictw w RDLP Szczecin (Gryfice i Głusko), jednego w RDLP Szczecinek (Polanów) i 7 Nadleśnictw w RDLP Piła (Okonek, Złotów, Lipka, Człopa, Krzyż, Sarbia, Podanin), dla których wykonaliśmy kompletne dokumentacje projektowe,

- **Nadleśnictwo Gryfice** – 3 projekty wykonane w latach 2017-2018 ,
- **Nadleśnictwo Głusko** – 1 projekt wykonany w 2020r, realizacja w 202, obiekt wybudowany,
- **Nadleśnictwo Polanów** - 9 projektów wykonane w latach 2017-2018 , obiekty wybudowane ,
- **Nadleśnictwo Okonek** - 3 projekty wykonaliśmy w latach 2018-2019, obiekty wybudowane,
- **Nadleśnictwo Złotów** – 1 projekt wykonany w 2018 r. obiekt wybudowany,
- **Nadleśnictwo Lipka** - 2 projekty wykonane w latach 2019-2020r. Obiekty w trakcie budowy
- **Nadleśnictwo Człopa** - 1 projekt wykonany w 2018-2019r zrealizowany w latach 2020-2021,
- **Nadleśnictwo Krzyż** - 1 projekt wykonany w 2018-2019r. Obiekt zrealizowany ,
- **Nadleśnictwo Sarbia** - 4 projekty opracowane w latach 2019-2020, w trakcie budowy,
- **Nadleśnictwo Podanin** - 2 projekty opracowane w latach 2019-2020, w trakcie przetargu.

Na większości przedsięwzięć sprawowaliśmy również nadzór inwestorski.

Poniżej przykłady zaprojektowanych i zrealizowanych obiektów

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Fot.1 Nadleśnictwo Gryfice - zad. I
zbiornik dolny 2500m² z bystrotokiem
L=40m H=2,2m

Fot. 2 Nadleśnictwo Gryfice - zad. III
zbiornik 450m² z punktem czerpania
wody, placem manewrowym i kanałem
zasilającym

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Fot. 3 Nadleśnictwo Okonek zastawka z bystrotokiem na rz. Czarnej ob. 3

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

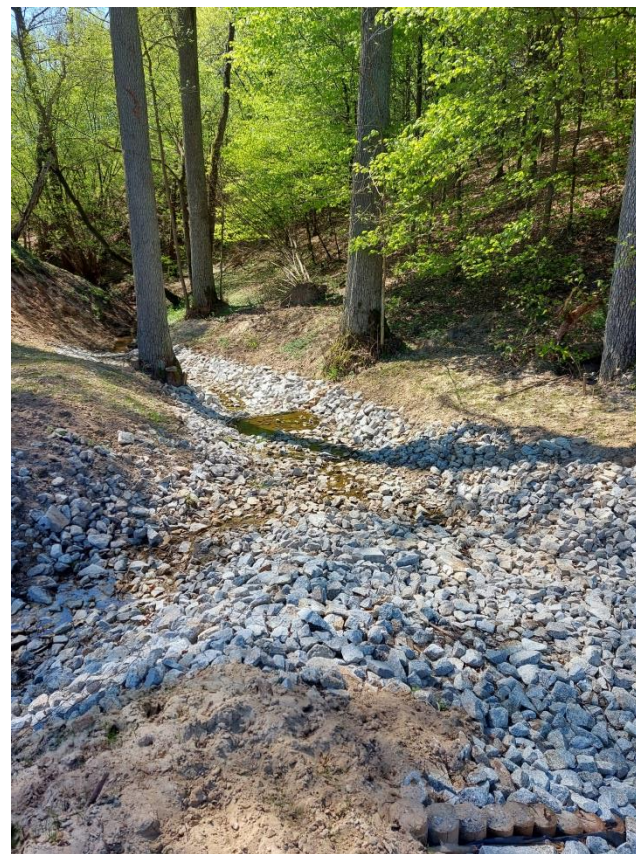

Fot. 4 Nadleśnictwo Okonek - przepust i zastawka na rowie obiekt 4.1

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Fot. 5 Nadleśnictwo Złotów - Stebionek
wlot do bystrotoku i staw dolny

Fot. 6 Nadleśnictwo Złotów -
Stebionek
bystrotok L=32m H=2,5m

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Fot. 7 Nadleśnictwo Lipka zastawka palisadowa H do 0,4m

Fot. 8 Nadleśnictwo Lipka zastawka ścianka szczelna H>0,6m

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Fot. 9 Nadleśnictwo Człopa - grobla nr 2
widok na trasę (przed realizacją)

Fot. 10 Nadleśnictwo Człopa - grobla nr 2
stojak mnicha i przelew awaryjny

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Fot. 11 Nadleśnictwo Człopa
grobła nr 5 wlot mnicha

Fot. 12 Nadleśnictwo Człopa - grobła
nr 6 z brodem i nawierzchnią w koronie

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

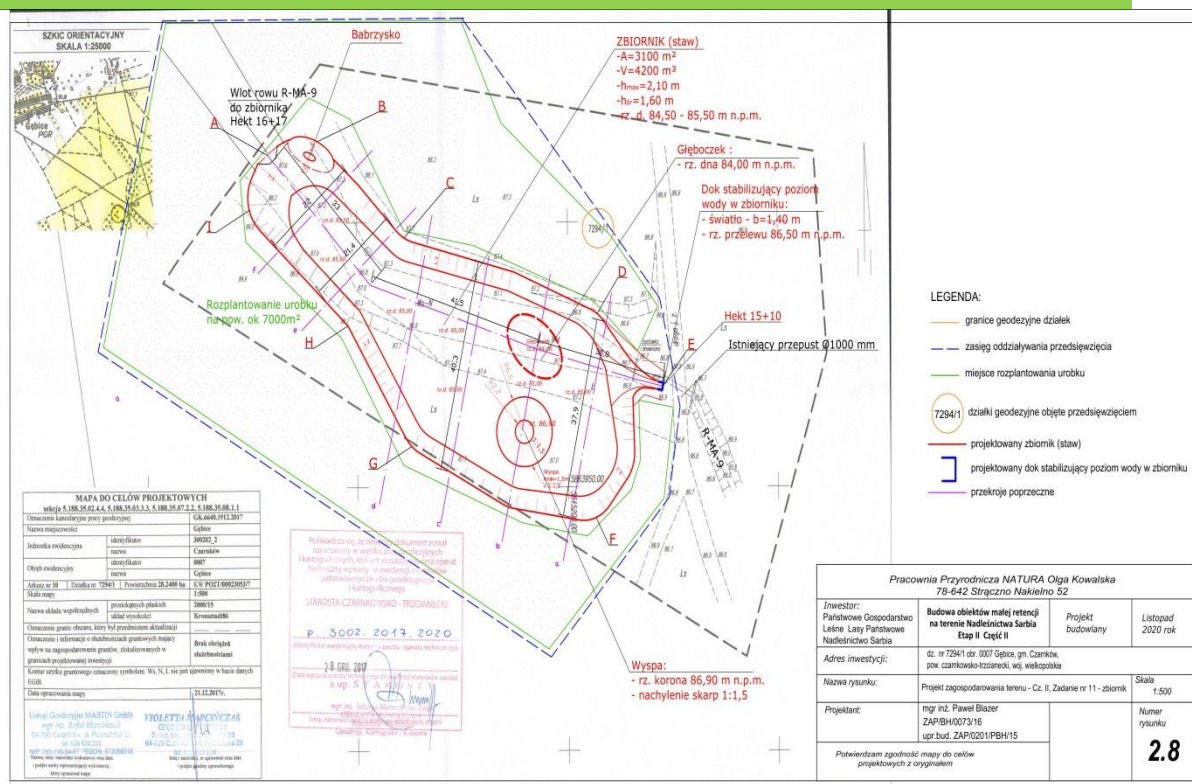
Fot. 13 Nadleśnictwo Krzyż
Bród widok od wody górnej

Fot. 14 Nadleśnictwo Krzyż
Bród widok od wody dolnej

MAŁA RETENCJA W LASACH W PRAKTYCE PROJEKTOWEJ

Fot. 15 Nadleśnictwo Sarbia
listopad 2021 zbiornik nr 11
w realizacji pow. 3100m²

Fot. 16 Nadleśnictwo Sarbia
Projekt zagospodarowania terenu
zbiornik nr 11

DZIĘKUJEMY ZA UWAGĘ

